

Profesorul

Gail Kligman, Katherine Verdery

Mesaj la Centenarul lui Mihai Pop

Trimitem i noi cteva cuvinte în cinstea domnului Mihai Pop, mndru fiu al Maramureului (de dincolo i de aici) – care ar fi împlinit o sută de ai, cum se spune în Maramu! Profesorul Mihai Pop era o persoană care făcea imediat, de la prima ntlnire, o puternică impresie pozitivă – aceasta a fost, în orice caz, experiena noastră, o impresie care a rezistat trecerii anilor...

Noi l-am cunoscut în anii '70, cnd România primea încă cercetători străini, cu toate că proiectele noastre de cercetare erau mereu suspectate i se faceau eforturi vădite pentru a le împiedica. Chiar i în aceste condiii, prin curiozitatea sa intelectuală, entuziasmul i spiritul său optimist, Mihai Pop ne-a încurajat să perseverăm. Lărgindu-i cercul relaiilor sociale i profesionale, profesorul Pop a determinat mbogpirea universului social i intelectual al său i al multor altora. Această extindere peste hotarele politice i geografice a inclus i felul în care a promovat schimburile academice între SUA i RSR prin intermediul programelor IREX i Fulbright. (Aici, ne referim la eforturile sale legate de SUA; însă ajutorul pe care ni l-a acordat nouă s-a repetat i în cazul altor cercetători străini, mai ales din Frana, Germania, Italia, .a.m.d., care au făcut studii de folclor, semiotică, etnografie, sociologie i lingvistică.) Ca să ne largeasc orizonturile intelectuale i colegiale în România i ca să ne faciliteze cercetarea, Mihai Pop i-a folosit cu generozitate diferitele cercuri i legături în limita posibilitilor de la acea vreme. Spre a încuraja schimbul de idei, Mihai Pop, cu acelai optimism cu care ntmpina viaa de zi cu zi, ne-a i prezentat unii altora— fie străini între străini, fie străini i cercetători români. Pn la sfritul

vieșii, el a găsit căi "elegante" de a evita constrângerile tot mai puternice impuse cercetării, mai ales când aceasta presupunea interacțiuni între români și străini.

Ca mulți alți colaboratori ai săi, am fost treptat asimilate în familia domnului Pop. L-am cunoscut minunata soție, Fof, cei trei fii, nurorile și nepoșii, și i-am întâlnit pe toți cei care, prieteni sau rude, frecventau casa lor atât de ospitalieră. Relațiile noastre au devenit și mai strânse când, după '89, fiul lui cel mare, tot Mihai – fie și el iertat – a predat doi ani la Universitatea din California, Berkeley, unde a venit cu o bursă Fulbright. În perioada aceea, Gail Kligman a fost și ea la aceeași universitate. Și tot după '89, nepotul domnului Pop, fiul cel mare a lui Mihai sus menționat, a început studiile de doctorat tocmai la universitatea unde Katherine Verdery preda atunci (Johns Hopkins, la Baltimore). Ne-am simțit ca și cum rudele noastre ar fi venit lângă noi, și am rămas "în familie" până în ziua de azi.

Deși cercetările noastre au deviat, în timp, de la liniile pe care începusem colaborările noastre cu Profesorul Pop, am continuat, de-a lungul anilor, să găsim discuțiile cu el profund edificatoare. Pe lângă vasta lui experiență de etnograf-folclorist-semiotician, Mihai Pop citea imens într-o mulțime de limbi străine. Discuțiile cu el mergeau de la amintiri despre Cercul Lingvistic de la Praga la examinarea diferitelor perspective teoretice. Desigur, vastele și foarte detaliatele cunostințe ale Profesorului despre tradițiile românești urbane și rurale păreau o sursă de informație inepuizabilă și impresionantă. A rămas aproape până la sfârșitul vieții un comentator lucid și incisiv atât al societății românești, cât și al fenomenelor sociale în general.

Fără Profesorul Pop, cercetarea antropologică Americană asupra României ar fi fost astăzi insignifiantă sau chiar inexistentă. Cum condițiile care au permis aceste cercetări în anii '70 nu au existat la vremea aceea în nici o altă țară din zonă, ceea ce el ne-a ajutat să facem a avut o influență extraordinară de mare asupra dezvoltării în SUA a studiului antropologic al Europei de Est. Iar el ne-a putut ajuta astfel pentru că, reușind să-și creeze pentru sine un fel de viață liberă, a împărțit cu noi o parte din acea libertate. Ni-l vom aminti pe Profesorul Pop așa cum îl știam mai bine: animat de verva sa intelectuală și de profunda sa poftă de viață care ne-au inspirat atâția ani. Pentru noi, pare că s-a terminat o epocă. ^ai, din multe puncte de vedere, așa e.

Acum o sută de ani
S-a născut domnul Pop Mihai
Cine l-a văzut o dată

Ar fi vrut ca să-l mai vadă
a-i cu el ca să mai oadă
Cine nu l-o cunoscut
O avut mult de pierdut.
Noi am fost mai norocoase
C-am ajuns la el acasă
De când noi l-am cunoscut
Multe de la el am otiut
Om bun, mare înpelept
Ca o-i el pușini mai vād...

Gail Kligman,
Profesor de Sociologie, UCLA
Director, Center for European and Eurasian Studies, UCLA

Katherine Verdery,
Distinguished Professor of Anthropology, CUNY Graduate Center, SUA
Extrasă o-i modificată din *Dilema Veche* nr. 406, 409.